

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

5 De desperatione spei virtuti contraria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

illorum est fundamentum, & radix, ut dixit Trident. *sess. 6. c. 8.* Item si peccatum sit desperationis, spes amittitur, quia illi specialiter est contrarium: sic supponunt omnes, ut videre est in Suarez. *disp. 1. de spe, sect. 8. in princ. Coninch. 19. disp. 19. dub. 11.*

PUNCTUM IV.

An sit, & quando obliget præceptum spei.

1. Præceptum spei negativum semper obligat, affirmativum aliquando.
2. Obligat quoties necessarium est ad orationem, poenitentiam, vel tentationem vincendam.
3. De directa obligatione proponuntur variae sententiae, sed reselantur.
4. Concluditur nullum esse tempus determinatum, sed prudentis arbitrio mensurandum esse.
5. De timore tam filiali, quam servili est præceptum.
6. Sed non videtur esse præceptum de exercendis his actibus formaliter.
7. Raro homines nisi perditissimi executionem huius præcepti omittunt.

1. Præceptum spei & potest esse affirmativum, & negativum. Negativum semper obligat, quia semper obligamur non desperare de divina misericordia, & confectione aeternae vitae. Præceptum spei affirmativum non est constans apud Doctores quo tempore obliget, etsi apud omnes cum D. Thom. 2. 2. q. 22. a. 1. sit receptum aliquando obligare, ex illo Psalm. 4. *Sperate in Domino & ad Titum 2. Expectantes beatam fidem, & ad Roman. 15. Vi per patientiam, & consolationem scripturarum spem habeamus.* Non enim sine spe beatitudinis, beatitudo obtineri potest, est enim anchora firmissima nostrae vitae spiritualis. Et quidem si de tempore huius obligationis loquamur.

2. Primum certum est obligare præceptum spei, quoties sine illo debita oratio, poenitentia, & tentationis victoria obtineri non potest, quia præceptum obligans ad alium finem, obligat simul ad ponenda media necessaria ad illum finem. At hæc obligatio non tam est ex præcepto spei, quam ex præcepto poenitentiae, orationis, & tentationis vincendae; ac proinde eius omisso non est specialiter contra spem, sed contra poenitentiam, vel orationem, & ita non est in confessione manifestanda, sic Bannes 2. 2. q. 22. art. 1. dub. 2. Sanchez lib. 2. in Decal. c. 33. n. 3. in medio, & sine. Suarez disp. 2. de spe, sect. 1. n. 2. & 3.

3. De directa autem obligatione spei plures sententiae adesse, cum primum rationis vltimæ assequeris, quia eo tempore teneris te ad Deum convertere, quod fieri non potest, quin in ipsum speres. sic Bannes 2. 2. q. 22. art. 1. dub. 2. Aragon. ibi. Petr. de Ledesma. 2. tom. sum. tr. 2. c. 4. concl. 3. Cæterum hoc dictum non satisfacit, tum quia hæc non est obligatio directa, sed conversionis, quae si fieri posset sine spe, nullum de spe esset præceptum. Tum quia conversio perfecta videtur fieri posse sine speciali actu spei, eo ipso, quod Deum cognoscas ut summum bonum, illi inique ames super omnia; quod enim impedire potest, quominus fidem amor subsequatur, nullo actu spei formaliter, & distincto; sufficit enim regulariter actum spei mediare, ut dicamus spem inter fidem, & charitatem medium locum tenere. Adde pro illo instanti vltimo rationis non adesse hoc conversionis præceptum, secundum probabilem sententiam, sed necessarium est, ut tempus aliquod arbitrio prudentis decurrat. Ergo non adest directa spei obligatio; & ita tenet Valent. 2. 2. disp. 2. q. 4. p. 1. Sanchez lib. 2. Decalog. cap. 33. n. 3. Alij secundum dicunt te obligatum esse actum spei elicere, quoties gravi tentatione desperationis vexaris, nisi animum actu spei contrario firmes, quia eodem præcepto, quo teneris non desperare, teneris & sperare quando sperare, medium est necessarium ne desperes. sic docent Bannes 2. 2. q. 22. art. 1. dub. 2. Valent. p. 1. Sanchez n. 3. Bonacina disp. 3. q. 3. p. 2. n. 2. Fateor hoc verissimum esse, sed rogo, quando actus spei reputari posset medium necessarium ad vincendam desperationis tentationem? Quis enim hoc investigare poterit: cum sint plura media ad Deum instituta ad quilibet gravem desperationis tentationem vincendam, tum oratio, tum consideratio, tum fides, tum amor, tum denique imaginationis diversio. Non ergo hoc tempus obligationis est cognitum facile. Tertio alij dicunt te obligatum esse spem habere, quoties obligaris, vel vis aliquid a Deo petere; quia sine se consequendi peritum, non videris posse debite petere. sic Coninch. disp. 19. dub. 9. n. 117. Sed neque hoc dictum satisfacit. Primum, quia tunc non est obligatio directa spei, sed indirecta, quatenus est medium necessarium ad orationem. Quod inde constat, quia si orationem debitam omittas, non peccas contra virtutem spei, sed contra religionem, cuius actum exerceere tenebaris. Secundum, quia stare optime potest te obligatum esse ad orationem aliquam faciendam, non tamen esse obligatum, neque indirecte ad habendum formalem actum spei, sufficit, si illum habeas implicitum, & virtutem, ut dixit Suarez *disp. 2. de spe, sect. 1. num. 2.* Qui enim petit a Deo beneficium aliquid, non tenetur illud petere ex amore sui, & ex relatione ad beatitudinem sibi convenientem po-

rest enim illud petere, & sperare consequi ex amore amicitiae, vel alio honesto fine. Non ergo obligatur elicere formalem actum spei.

4. Restat ergo, ut dicimus nullum esse tempus determinatum in quo huiusmodi præceptum obliget, sed prudentis arbitrio mensurandum esse, nec permitendum longo tempore differri: Suarez disp. 2. de spe, sect. 1. num. 3.

Regulariter huic præcepto positivo omnes satisfaciunt, Primum satisfaciunt, cum de peccatis dolent, quia vix, aut nunquam omittunt actum formalem spei, quo eriguntur, ut dixit Conc. *sess. 6. c. 6.* ad peccata detestanda, novamque vitam inchoandam. Secundum huic obligationi faciunt satis, cum propositum habent nunquam peccandi mortaliter: hoc enim propositum est aliquoties ex Dei amore perfectio procedat, sæpe illum gignunt ex amore imperfecto considerant enim aeternam retributionem, quam peccatis amittunt, & ex illius consideratione in spem vite aeternae, ut sibi convenientis, eriguntur, & peccata detestantur. Neque enim in hac vita tot difficultatibus plena sine spe aliqua retributionis sæpe repetita confortati homines possunt in divina gratia, aut longo tempore peccata vitare. Vide Coninch. disp. 19. dub. 9. num. 114.

5. Rursus de actu timoris inquiri potest, an sit præceptum, & quando obliget: Esse quidem præceptum videtur satis colligi ex illo Sapientiae 1. ver. 27. & 28. *Qui sine timore est, non poterit iustificari.* Cum autem iustificatio necessaria sit ad salutem, efficitur sanè & timorem, sine quo ipsa esse non potest, necessarium esse: & tradit D. Thom. 2. 2. q. 22. art. 2. Sanchez lib. 2. cap. 33. n. 4. Suarez disp. 2. de spe, sect. 1. num. 4.

Sed quia est duplex timor honestus, alius filialis, alius terribilis, de utroque affirmandum est esse præceptum. Filialis timor Dei, qui ex amore Dei timet, & fugis eius offensam, sicuti legitimus filius patrem timet offendere, quia illum amore complectitur. Servilis autem timor honestus est, quo timet more servorum offendere Deum ob penam, quam inde incurrit, in quo affectu potius tuæ incolumitati, quam diuino honori consulis. De utroque ergo timore afferunt D. Thom. Sanchez, & Suarez, esse præceptum. Nam de timore filiali videtur traditum Deuteronomio 10. *Quid Dominus Deus tuus petit à te, nisi ut timeas Dominum Deum tuum, & ambules in viis eius, & diligas eum: de servili timore Matth. 10. & Luc. 12. illis verbis, cum timeat, qui postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam; & colligitur ex Trident. *sess. 6. cap. 6.* definitur ad iustificationem impij hanc timorem gehennae concurrere.*

6. Cæterum cum necessarium non sit ad iustificationem impij aliquem ex his timoribus expressè, & formaliter concurrere, sed sufficit, si virtualiter infir, ut notavit Valent. disp. 2. de spe, q. 4. p. 2. efficitur sanè nullum adesse præceptum expressum excedendi hos timores formaliter. Sed tunc satis exercentur, cum opera alijs præcepta executioni mandantur. sic Valent. *supra*, & Sanchez lib. 2. c. 33. n. 4. Dices, sæpe gravi tentatione vexaris, eamque vincis, timens ne Deum offendas, & ne penam inferni incurras: alioquin non victurus. Ergo huiusmodi timor obligat in presenti casu. Respondet obligare non ex præcepto speciali spei, & timoris, sed ex præcepto illius virtutis, adversus quam tentaris. Quod manifestè probatur ex eo, quod si tentationis consentias, non adversus virtutem spei peccas, sed solum adversus illam virtutem, cuius erat tentatio, & eamque solum culpam teneris in confessione manifestare; quia ille defectus timoris solum est conditio quædam generalis continens animum à peccatis, sicut diuorum beneficiorum consideratio; ac proinde sicut defectus huius considerationis non constituit specialem culpam neque etiam defectus timoris illam constituere potest.

7. Adde denique etsi de timore tam filiali, quam servili specialia præceptum, & formale daretur, crederem raro homines, nisi perditissimi sint, illius executionem omittere. Nam cum hæc obligatio non pro singulari mensibus, neque annis deberet constitui, sed aliquoties tantum in vita prudentium arbitrio, raro omitti potest. Quis enim est, nisi depravatus, qui Deum summè oblitus, qui aliquoties in vita non omittat Dei offensam, tum ob Dei bonitatem, & amorem, tum ob penam inferni vitandam quæ non doleat de peccatis his motibus excitatus, Ergo non sunt in huius præcepti executione scrupuli iniiciendi.

PUNCTUM V.

De desperatione spei virtuti contraria.

1. Definitur desperatio.
2. Neque in actu iudicij, quo iudicatis te non esse salvandum, neque in notione beatitudinis consistit desperatio.
3. In quo desperatio formaliter consistat.
4. Præsupponit iudicium vel de difficultate, vel de impossibilitate beatitudinis.
5. Desperatio semper est mortale peccatum.
6. Quid dicendum de illo, cui Deus suam damnationem revelavit.
7. Negatur possibilitas casus.

- 3. Ab aliis Doctoribus admittitur saltem de potentia Dei.
- 7. Illo casu admissio expenditur aliquorum placitum de desperatione.
- 10. Quid dicendum sit explicatur.

1. Definitio desperationis desumi debet ex contrarietate quam habet cum spe. Quare cum spem dixerimus consistere in voluntate efficaci obtinendi beatitudinem, illamque procurandi, desperatio consistit in voluntate efficaci nolendi beatitudinis perfectionem, sic enim desperatio spei erit directè contraria.

2. Ut autem hoc plenius intelligatur, advertendum est aliquos affirmare desperationem consistere aut in nolitione beatitudinis, sicuti spes consistit in illius voluntate aut desperationem consistere in actu intellectus, quo iudicas te non esse salvandum, sicuti spes supponit actum fidei, quo credis salvari posse. sic Almain. tract. 1. mor. cap. 1. Ceterum hic modus explicandi desperationem non potest in nolitione beatitudinis. Tum quia nullus est, qui beatitudinem possit nolle cum in beatitudine nulla ratio mali apprehendatur, qua est fuga obiectum, vt bene dixi Valq. 1. 2. disp. 39. num. 7. Tum quia desperatio est solùm illius rei, quam aliquis vult, & appetit sequi. Ergo si de facto non vis beatitudinem, quia tibi ex aliqua ignorantia non placet, illam non desperas, sed tanquam malam respicis. Secundò in actu intellectus, quo iudicas te non esse salvandum, consistere desperatio nequaquam potest, quia desperatio est contraria spei, & cum spes sit in voluntate, desperatio in eadem potentia recludere debet. Deinde vel iudicas te non esse salvandum, quantumcumque cum diuina gratia aditus facias quod possis, vel iudicas non esse salvandum, quia determinas media necessaria ad salutem non apponere. Primum iudicium est hereticum, ac proinde in illo desperatio consistere non potest, aliàs desperatio cum heresi confunderetur, contra receptam sententiam distinguuntem desperationem ab heresi, & affirmantem manere posse fidem in homine absque spe propter peccatum desperationis. Secundum iudicium est hereticum non sit, non constituit desperationem, sed ad summum desperationem supponitur, nam post illo iudicio adhuc non cogit desperare, quia ab illo iudicio non necessitatur, sed potius poteris dicere, sciam quantum posuero, vt saluer. Ergo in illo iudicio desperatio consistere non potest. Regulariter autem ex illo iudicio sequitur desperatio, vt bene dixit Suarez disp. 2. de spe, sect. 2. n. 2. Sanchez lib. 2. cap. 33. n. 6. Adde nullum ex his iudiciis ad desperationem necessario requiri, sed aliud iudicium efformatum de difficultate beatitudinis consequendæ sufficit ad illius desperationem, vt iam dicam.

3. Dicendum ergo est desperationem consistere in duplici actu voluntatis, vel in vno actu cum duplici respectu. Primò consistit in quadam voluntate efficaci, & postitua omittendi pro tota vita media necessaria ad salutem, quia tibi difficilia apparent, & tuis appetitibus sunt contraria. Secundò consistit in ipsiùmet beatitudinis fuga, & recessu, quatenus enim ille actus beatitudinem respicit, dicitur propriè desperatio, quia beatitudinem desperat, qui non vult illam prosequi, quatenus verò respicit mediour executionem, quæ ad beatitudinem requiruntur, dicitur nolitio, quia absolute non vult media beatitudini necessaria exequi. sic Coninch. disp. 20. dub. 10. à n. 74.

4. Hinc inferitur ad desperationem sufficere iudicium, quo iudices beatitudinis consecutionem tibi esse arduam, & difficilem, etiam ex hoc iudicio moueri possis ad nolendum illam procurare, & consequenter ad desperandum illius consecutionem. sic Coninch. m. 81. Debes tamen, vt bene notat ipse Coninch. m. 82. credere iudicio te beatitudinem esse consecuturum. Nam hoc iudicio stante desperare nequam posses, sed potius sperare tibi necessarium erit, si aliquem actum eliciturus eras. Aliquando desperatio oritur ex iudicio falso, & erroneo, quo iudicas tuam salutem impossibilem, si ex hoc iudicio nascatur, supponit heresim, si ex aliis iudiciis oritur habere, supponit te nimis peccato deditum. Iuxta illud ad Ephel. 4. Desperantes semetipsos tradiderunt impudicitiis, in operationem immunditiæ omnis in auaritiâ, & illud Ierem. 18. Desperauimus, post cogitationes nostras ibimus.

5. Sed inquires, an desperatio semper sit mortale peccatum? Affirmatiue omnes respondent, vt testatur Sanch. l. 2. cap. 33. n. 3. Suarez disp. 2. sect. 2. n. 4. Valent. disp. 2. q. 3. p. 1. circa finem. Et ratio est manifesta, quia non potest inueniri prauitas materiæ in voluntate desinendi integrè à prosecutione eternæ vitæ.

6. Sed aduersus hanc resolutionem obicit vulgaris casus de eo, cui Deus fore condemnandum reuelaret, quia hic non videtur peccaturus in desperatione, siquidem iam illam sperare non potest, vt ipse certo sciens non consecuturus: nam, vt dixit D. August. in enchi. cap. 8. Quid sperari potest, quod non creditur? Quasi diceret, si non credis consecuturum beatitudinem, quomodo illam sperare potes? Ergo non peccas in illius desperatione, cum desperatio nihil aliud sit, quam voluntas non prosequendi, seu conandi ad beatitudinem.

7. Facilis erat huius argumenti solutio, si casum esse possibilem negemus, vt negat Bonauent. 1. distinctione vltima, circa litteram. & ibi Gregor. questione vltima paulo ante finem. D. Thom. ibid. 1. et. de Castro sum. mor. Pars 1.

art. 4. ad 2. vocat casum quasi impossibilem Dionys. Richel. dialog. de iud. animæ art. 5. Altius d. lib. 3. tr. c. 6. q. 5. paulo ante finem. Et mouentur, quia talis reuelatio diuinæ bonitati, & sapientiæ repugnat. Tum quia constituit hominem in occasione vehementi desperandi de diuina misericordia, & committendi plurima peccata, tum quia impedit seruum, & fortem conatum in beatitudinem quem habere non potest, si sciat beatitudinem non esse consequuturum.

8. At plures DD. hunc casum esse possibilem admittunt saltem de potentia Dei, sic relato D. Thom. Maior. & Gabr. docent Suarez. disp. 2. de spe, sect. 2. n. 6. Coninch. disp. 20. dub. 12. n. 91. Valq. 1. 2. disp. 72. n. 15. Bonac. disp. 3. q. 3. p. 2. n. 4. Lorca 2. 2. q. 22. art. 1. sect. 2. disp. 18. & alij. Et mouentur, quia in hoc nulla videtur implicatio, nec repugnantia: nam licet ille homo ex tali reuelatione constituatur in grauissima, & vehementi occasione peccata multiplicandi, & de diuina misericordia desperandi, Deo illa peccata non sunt tribuenda, quia ipse Deus obligatus non erat illa impedire, aut à tali reuelatione, & occasione cessare, cum grauissima causa motus, scilicet ostensione diuinæ iustitiæ id effecerit. Quoties ergo peccata ex alicuius actione per accidens sequuntur, & præter ipsius intentionem, ipsi non tribuuntur, si obligatus non fuit ab actione cessare. Item ex illa reuelatione nequaquam impeditur habere firmum conatum in beatitudinem, quantum est ex parte sua licet attenda humana fragilitate sit difficillimum. Ergo ex nullo capite implicat talis reuelatio, præcipue si fiat homini peccatori in vindictam peccati commissi, & ad terrorem aliis incuriendum.

Dixi, reuelationem posse fieri præcipue homini peccatori in vindictam peccati commissi. Nam iusto vix credo posse talem reuelationem fieri, quia nulla videtur adesse honesta causa, quæ Deus moueat illum ponere in amico suo. Nam præcipua, & potissima causa, quæ excogitari potest, est peccati proprii vindicta, quæ in homine iusto non habet locum. sic Coninch. disp. 20. dub. 12. n. 93. Et confirmo. Quæ enim implicatio esse potest, quod Antichristo reueletur sua impenitentia finalis, & æterna damnatio, siquidem illa impenitentia non ex reuelatione, sed ex malitia illius provenire debet, eodem modo, ac si nulla esset facta reuelatio, quia reuelatio, sicuti & scientia Dei, non immutat cauam operationem, sed potius illum obiectiue supponit.

9. Posto ergo Deum alicui suam damnationem absolutam reuelasse, (quod raro, vel nunquam præsumendum est fieri) argumento respondet Coninch. disp. 20. dub. 13. concl. 2. n. 109. Bonacina disputation. 3. quaestio. 3. part. 2. numer. 4. concedendo totum, & affirmando desperationem tunc non esse peccatum, si procedat ex iudicio; quo credis illam non esse ex tua infirmitate conaturum, non ex iudicio quo credas misericordiam Dei tibi paratam non esse. Quod probant, quia sciens absolute tuam condemnationem sperare non potes aliter esse futurum. Ergo licet desperas, quia voluntas non sperandi, est desperatio formaliter. Hæc autem desperatio non est intrinsecè mala, sed illa solùm est mala, quæ esset de Deo, eiusque misericordia. Diceo. Ergo inde inferitur me non teneri, imò, nec posse ad beatitudinem conari, quia seruis conatus ad beatitudinem esse non potest, cum iudicio certo de illius non consecutione. Item inferitur me non peccaturum consentientem tentationi, quia hanc vincere non possum sine seruo conatu ad beatitudinem, quam tamen habere non debeo; Coninch. disp. 20. toto dub. 12. 13. & 14. sequelam admittit, motus, & præcipue ratione, quia ad seruum conatum ad beatitudinem requiritur necessariò indicare probabiliter saltem tibi esse possibilem beatitudinem consequi: qui certò scit non esse illam consequuturum, non potest indicare probabiliter esse sibi possibile illam consequi. Ergo non potest ad illam efficaciter moueri. Secundam consequentiam late disputat Coninch. dub. 14. & ob illa affirmat nemini posse reuelari à Deo propriū, & speciale peccatum in aliquo determinato tempore faciendum, ob quod sit condemnandus quia ex tali reuelatione tolleretur seruis conatus, qui necessarius est ad vitandum illud, ac proinde impeditur moraliter potentia illud vitandi, & consequenter cessaret ratio peccati. Quod si obicitur, ex præscientia Dei de tuo peccato futuro non impeditur tua libertas ad illud vitandum. Ergo neque etiam ex illa præscientia tibi manifestata, cum semper obiectum supponat, & modum operandi non immutat; Respondet Coninch. dub. 14. n. 137. negando consequentiam, & rationem differentie assignat, quia præscientia Dei nihil in te causat: at reuelatio, causal iudicium, quo iudicas tibi peccatum esse vitatu impossibile, & consequenter tollit vires, & conatum ad illud vitandum.

10. Ceterum aliter respondendum censeo. Affirmo namque cum iudicio certo de damnatione posse quantum est ex parte tua seruum conatum habere pro illius consecutione, quia illa damnatio non euenit ex aliqua causa, quæ tibi necessitatem inferat, sed euenit ex tua libera voluntate te ad peccatum determinante. Ergo antecedenter ad illius determinationem conari potes, vt te non determinessis, quid enim impedit? Non iudicium, quo iudicas te non euitaturum, quia hoc iudicium supponit tuam liberam determinationem, cum omnibus causis, quæ ad illam concurrant, & cum omnes hæ vim, & necessitatem voluntati non inferant, iudicas te liberè esse determinandum. Ergo cum hoc iudicio stare potest aliud iudicium, quo iudicares te posse non determinari, atque ad eò possibile esse tibi non condemnari. Ergo seruum conatum habere

DE
S
A
T
O
M
I
I

poteris pro vitando peccato, & condemnatione. Dices ad aliquem inem consequendum te non posse eligere medium quod hic, & nunc inutile reputas ad illius consecutionem. Ergo non poteris scire, & constanter eligere medium ad vitandum peccatum, & condemnationem, quod artentis his circumstantiis inutile reputas. Respondeo, quando inutilitas medijs aliunde, quam ex tua voluntate provenit, fatore te scire, & efficaciter conari non posse ad finis consecutionem pro illo medio. At si medium esse inutile non aliunde quam ex tua voluntate provenit, optime poteris conari finis consecutionem medio illo, cum hoc obiectum non excedat tuam voluntatem, & potentiam.

PUNCTUM VI.

De presumptione, quae virtuti spei contraria est.

1. Quotupliciter praesumptio sumitur.
2. Graue est peccatum.
3. Praesumptio contraria spei quibus modis committatur.
4. Qua praesumptione amittatur spes.

1. **P**raesumptio multipliciter sumitur. Primum pro spe, & fiducia consequendi à Deo auxilium opportunum, iuxta illud Iudith 6. *Non derelinquis praesumentes de te, & cap. 9. Exaudi me miseram deprecantem, & de tua venia praesumentem.* Secundò sumitur praesumptio pro iudicio ex coniecturis formato, quod pro qualitate coniecturarum aliquando est certum, aliquando probabile. Hinc orta est communis Iurisperitorum distinctio praesumptionis in violentam, vehementem, & leuem, de qua in vlt. disputat. praeced. tractat. latè diximus. Tertio sumitur praesumptio pro vitio opposito humilitati, & magnanimitati, de quo D. Thom. 2. 2. q. 110. Quarto sumitur praesumptio pro vitio opposito virtuti Theologicae spei. De praesumptione secundum hanc vltimam acceptionem est in praesenti agendum. Est ergo haec praesumptio spes obtinendi à Deo gratiam, & gloriam, reliqua quae supernaturalia dona, aliter quam ipse obtinenda statuit sic omnes DD. cum D. Thom. 2. 2. q. 21. Cum enim spes sit voluntas obtinendi à Deo gratiam, & gloriam medijs ab ipso institutis, & praesumptio alia via obtinere interdicit, spei opponitur.

2. Haec autem esse grauisimum peccatum constat, tum ex Eccles. 18. *Vidi praesumptionem cordis eorum, quod mala est;* tum ex manifesta ratione, quia voluntas obtinendi dona supernaturalia praeter ordinem diuinae prouidentiae, & est illuoria, inutilis, & diuinae sapientiae, & potentiae contraria. Ergo habet malitiam ita grauem, vt nisi ex defectu plenae deliberationis excusari non possit à mortalitate. sic Bannes 2. 2. disp. 9. 2. dub. 2. Valent. disput. 2. q. 3. p. 2. Sanch. lib. 2. c. 33. n. 7. *verfessique semper.* Bonac. disp. 3. q. 3.

de spe. p. 1. n. 5. Azor. 1. p. lib. 9. c. 2. g. 7. Tolet. lib. 4. c. 7. num. 9. & alij apud ipsos.

3. Haec praesumptio contraria spei theologiae multipliciter committi potest. Primum si praesumas, vt Pelagius, proprijs virtutibus beatitudinem consequi. Ad idem est, si spem colles in creaturis, tanquam in auxilio sufficienti ex se ad salutem, quia nulla creatura nisi cum Dei adiutorio salutem tibi impertiri potest. Ac inuocare creaturas, & in illorum praesentia sperare, vt simul cum Deo te adiuuent, etiam si Dei expressè memor non sis, nulla praesumptio est, quia sufficit virtute, & interpretatiuè Deum in adiutorium expostulari. sic alijs relatis Sanch. lib. 2. c. 33. n. 7. Secundò committi potest praesumptio, si, vt Lutherus, praesumas sine poenitentia remissionem peccatorum, & sine meritis gloriam obtinere. Ad idem reduci potest, si ea spe obtinendi in sine vitæ peccatorum remissionem, differas poenitere, quia nimium de diuina misericordia praesumis, siquidem praesumis misericordiam obrinere, diuinam misericordiam irritando. Non enim iustum est, vt misericordiam inueniat qui ex illa occasionem sumit multiplicandi peccata, ex qua debebat à peccato abstinere. At hoc peccatum credo non esse propriè contra spem, siquidem non speras misericordiam consequi medijs peccatis de praesentia commissis, sed poenitentia illorum, quam existimas facturus diuina gratia aditus. Est tamen hoc peccatum contra virtutem poenitentiae, si illam differat ultra tempus obligationis, & contra alias virtutes si in contrarijs virtutibus perseverare intendis. sic Sanchez lib. 2. c. 33. n. 7. Bonac. disp. 3. q. 3. de spe. p. 1. n. 6.

4. Sed inquires, an hoc peccatum praesumptionis ita sit contrarium spei, vt illam corrumpat? Respondeo si more Pelagij & Lutheri praesumas, credens proprijs virtutibus, vel sine meritis beatitudinem consequitur manifestè est te amittere spem, quia amittis fidem, sine qua spes non est, neque illa virtus, & docent omnes. At haec amissio virtutis spei non provenit propriè ex praesumptione contraria spei, sed ex haeresi, quae praesumptionem antecedit. Quocirca si haec praesumptio sine iudicio erroneo intellectus haberetur, vt communiter haberi solet, etiam ita speras beatitudinem consequi, ac si illam proprijs virtutibus, vel sine meritis iudicares assequendam, spem non destruis, etsi illi aduerseris per excessum, quia non per quodcumque peccatum spei contrarium perit spes, sicut neque fides per quomcumque infidelitatem, vt bene notauit Coninch. 2. 2. disp. 16. dub. 4. in principijs, sed per solum illud peccatum, quo cum compati nulla ratione potest spes, quod non est aliud nisi desperatio. Cum praesumptione autem seculo errore intellectus optime compati potest spes, cum tam spes, quam praesumptio conueniant in obiecto formali sperato, quod est beatitudo, vt bonum proprium, & solum differat, quia diuerso modo illam consequi sperant. sic Suar. disp. 2. de spe, sect. 1. n. 4. Valent. 2. 2. disp. 2. q. 3. p. 2. Turrian. q. 21. art. 2. Coninch. disp. 205. dub. 15. n. 149. Sanchez lib. 2. c. 33. n. 5.